

Czine Mihály népközelben

Ötvös László összeállítása

Könyvtáraink igaz és jeles barátja volt Czine Mihály (1929–1999): szakmai összejöveteleink rendszeres résztvevője és hozzászólója, író-olvasó találkozóink gyakori meghívottja, olykor még a szakajtónkban is publikált. Noha már nyolc esztendeje halott, még mindig elevenen él emlékezetünkben szálfatermete, ízes magyar beszéde, kedélyes humora, rokonszenves személyisége. S most újabb, kései találkozásra invitálja egykori tisztelőit, barátait – köztük minket, könyvtárosokat is – Ötvös László nyugalmazott debreceni református lelkész, költő, egyháztörténész. (Róla, illetve három hasonló Biblia-kiadásáról folyóiratunk 2004. májusi számában írtunk.)

A népi írók örökségét ápoló, Dunaharaszti székhellyel működő Nap Alapítvány gondozásában az idei könyvhétre közzétett (ám rejtélyes módon 2006-ra datált), százhetven és egynéhány oldalra terjedő kötet a szokásos módon indul: az elején a felelős kiadó, Maczó János előszava, a szerkesztő bevezetője és az életutat áttekintő emlékbeszéde (precízebben: szoboravató beszéde) olvasható. Ebből idézünk: „Czine Mihály tevékenységének megnevezésére az a találó – ha nem a legtalálhatóbb – megjelölés, hogy tanár úr! Református néptanítói oklevéllel került az Ötvös Kollégiumba, magyartanári diplomával egyetemi tanárként működött egy emberöltőn át, s közben bibliai, prédikatori lelkülettel járta az országot, és tanárává lett nemzedékének – szép kifejezéssel –, az egész magyar nemzetünknek.”

Ezután az alcímhez – *Levelék, bibliák, közlemények* – igazodóan a közölt anyag három részre tagolódik. Az első szerkezeti egység forrásközlés: Ötvös László és Czine Mihály egymáshoz intézett leveleit (fénymásolatban és nyomtatott átiratban) tartalmazza. Ehhez szervesen csatlakozik az irodalmár három dedikációja (szintén fotokópiában), továbbá a gyászjelentés másolata és egy, a gyászban fogant költemény (kéziratban is). A második rész a Czine Mihály és a Biblia címet viseli, amely pontosan kifejezi, miről ol-

vashatunk benne. A harmadik blokkban több és többféle írás található: Czine Mihály szép és terjedelmes tanulmánya a felvidéki Győry Dezsőről, egy utószava a népiesek és a szeghalmi gimnázium kapcsolatáról, egy, még 1969-ben keletkezett esszéje a népi irodalomról. Ízelítőül innen is célszerű néhány sort ide illeszteni: „A népi irodalom a korabeli magyar társadalom valamennyi problémájának a megoldására programot akart adni. A népi irodalom világnézete, elképzelése társadalomról, történelemről és irodalomról mindmáig heves vitákra adott módot. Rokonították a múlt századi orosz narodnyikok mozgalmával és a kispolgári szocialista irányokkal, mondták a két világháború közti idő legjelentősebb szellemi mozgalmának, s kispolgári, harmadikutas, nacionalista áramlatnak is. Megnyugtató értékelése máig sincs a mozgalomnak.” Rögtön tegyük hozzá: a vita az eltelt közel negyven évben sem jutott nyugvópontra, meditatálhatunk rajta mi is. Végül az emlékezés jegyében néhány rövidebb szöveg következik (köztük Ötvös László és az özvegy levélváltása). Ráadásul életrajzi kronológia és egy erősen válogatott irodalomjegyzék zárja az összeállítást.

Ötvös László összeállítóként, szerkesztőként a kiváló és népszerű irodalomtörténész, református egyházkerületi főgondnok emberi és eszmei nagyságának állít emléket. Könyve egy barátság dokumentuma, és egyben kordokumentum is. Fontos adalék a népi írók mozgalmának szellemi utóéletéhez, a Népi Írók Baráti Társasága tevékenységéhez. Közelebb visz Czine Mihály vonzó, varázsos egyéniségének megértéséhez, egy gondolkodó értelmiségi és a református teológia, a református egyház viszonyának elemzéséhez. Jó szívvel ajánlom a könyvtáros kollégáknak és kollégák figyelmébe.

Bényei Miklós

Czine Mihály népközelben : Levelék, bibliák, közlemények / írta és szerkesztette Ötvös László. - [Dunaharaszti] : Nap Alapítvány, 2006[!2007]. - 174 p. ; 20 cm. - ISBN 963-00-9692-7